

**SOSIALISTIVALLANKUMOUKSELLISTEN
JA SOSIALIDEMOKRAATTIEN
AGRAARIOHJELMA ⁴²**

REFERAATIN KONSEPTEJA

ENSIMMÄINEN VARIANTTI

**SOSIALISTIVALLANKUMOUKSELLISTEN ⁴³
JA SOSIALIDEMOKRAATTIEN
AGRAARIOHJELMA**

Jotta voitaisiin verrata ohjelmia ja antaa niistä arvio, täytyy tarkastella *periaatteita* ja teoriaa, joista ohjelma juontuu.

A) Eserrien suhtautuminen narodnikkilaisuuteen ⁴⁴.

1. Eserrät eivät ole puolesta eivätkä vastaan.

2. *Rudin* ⁴⁵ 29: "arvokas perintö" ("puhdistetut"!?)

3. *Rudin* kiistää differentiaation. *Rudin* 21. (!)

4. Piilotellaan häveliäästi narodnikkilaisuutta.

5. Eikä käsitetä sen *historiallista* merkitystä ("agrarische Demokratie" demokratian ensimmäinen muoto).

6. Poikkeama: ortodoksit, dogmaatikot lähtevät Venäjällä vallitsevista suhteista ja Venäjää koskevista tiedoista, kun taas narodnikkilaisten "perillisillä" ei ole *mitään* siitä, sen sijaan he viittaavat Belgiaan + Italiaan.

("Jo nytkin maa siirtyy Venäjällä paikoitellen *pääomalta* työlle" № 8, s. 8⁴⁶)

"Revoljutsionnaja Rossija" № 11, ss. 8—9: ja David ja K. Kautsky ja Guesde ja Jaurès ja Belgia ja Italia!! *Vetävät mukaan* talonpoikaa. *Mihin?*

B) Ei käsitetä lainkaan Venäjän taloudellista ja historiallista kehitystä.

1. Istuvat 2 tuolilla, ovat narodnikkilaisuuden ja marxilaisuuden välillä.

"Vestnik Russkoi Revoljutsii" № 1 kapitalismin "rakentava puoli".

(sitaatti "Zarjan" 1. numerosa, toimituksen artikkeli.)

"Revoljutsionnaja Rossija" № 12, 6: talonpoika — "palvelija ja isäntä" viettää elämää, joka perustuu "työn lakiin"

Luokkataistelu maaseudulla ("Revoljutsionnaja Rossija" № 11).

"Emme tunnusta talonpoikaista" pikku-porvarillisiin kerroksiin kuuluvaksi. (narodnikkilaisuuden ja marxilaisuuden keskivälillä!)

"omaaan työhön perustuva" ja "porvarilliskapitalistinen" talous

2. Ei käsitetä Venäjällä ta- pahtuvaa 2 talousmuodon (maaorjuudellis-patriarkaalisen ja kapitalistisen) vaihtumista

Vide*:

3. Onko maaorjuuden jään- teitä? Onko tehtävänä kehittää kapitalismia?

Ei: "Revoljutsionnaja Rossija" № 8, s. 4, Kyllä. "Revoljutsionnaja Rossija" № 15, 6.

"Vuoden 61 reformit raivasi- vat (!) täydellisen (!!!) liikku- ma-alan kapitalismin kehityk- selle."

"Revoljutsionnaja Ros- sija" № 11, s. 9: "he eivät ole huomanneet, että maanviljelyksessä kapitalismin rakentava merkitys on heikompi kuin hävittävä", "des- organisoiva".

"Revoljutsionnaja Ros- sija" № 15, 6: jos talonpoikaisto vaatii "maan tasaamista", on vain 2 ulospääsyä: joko (1) antaa yksilölliseen omistukseen tai (2) an- taa kollektiiviseen omis- tukseen, sosioli- sointi

* — katso. Toim.

4. Otrezkamaat — velkaorjuutta. Taitaa olla niinkin (Rudin 14). "Muttei laajaluontoista" Rudin 14 (!)

"Ei turvaa *laajaa!* maansaantia" (Rudin 14). Pitää "antaa" enemmän, *luvata* enemmän!!

5. Hra Rudinin kaksi teesiä (17)

(α) maan anto talonpojille auttaa talonpoikaa taistelemaan kapitalismia *vas-taan!*

(β) — pidättää *muutenkin vaikeaa* suurtalouden kapitalisoitumista (prosessia!!)

Ehkä + teesi (γ) luokkataistelun "tylsistyminen" (17).

{ Ei kannata eritellä! Mitä varten? Mitä haluaa talonpoika: "*lisämaata*"!! "Revoljutsionnaja Rossija" № 8, s. 7? emme perusta laskelmia varakkaisiin talonpoikiin,— sillä sosialistinen liike on alkanut

"Revoljutsionnaja Rossija" № 13, s. 5: "on epäilemätöntä", että talonpoikain liike ei ole sosialistista. Mutta 1/2-sosialistisista ajatuksista propagandisti voi tulla "*puhtaasti sosialistisiin johtopäätöksiin*".

{ Köyhälistö on pohattoja vastaan, mutta *Iljin* puhuu liikkeen porvarillisten ja proletaaristen aineiden yhdistämisestä }

C. Ei käsitetä luokkataistelua, hämätään sitä.

1. Talonpoikaisto ei pysähdy otrezkamaihin. Rudin 18.

2. Talonpoikaisto — "oma työ" -periaate

{ Talonpoikain 1/2-sosialistinen ohjelma "Revoljutsionnaja Rossija" № 8, s. 3/1. "Oma työ -periaate". }

(eikä luokkataistelu?) Rudin 18.

3. Mitä seuraa otrezkamaiden jälkeen? Otrezkamaiden perästä? (Luokkataistelu.)

Inde*:

E. Ei käsitetä Venäjän vallankumousta.

1. Porvarillinen vai demokraattinen? "Revoljutsionnaja Rossija" № 8, s. 3/2 ja "Vallankumouksellista seikkailupolitiikkaa".

Kylvävät illuusioita.

2. Vulgääri sosialismi: ei saa puolustaa yksityisomistusta. "Revoljutsionnaja Rossija" № 13, ss. 5 ja 6. "Revoljutsionnaja Rossija" № 15, 6.

("Sosialistit" — porvarillisuuden levittäjiä!)

Contra Marx vuonna 48. ~~~~~

3. Talonpojan yhdenvertaisuus ("Koko Venäjän talonpoikaistolle", s. 28, 1. kohta)⁴⁷ — ja kiistetään oikeus määrätä maasta.

4. Liikkumisvapaus — ja yhteisö "Koko Venäjän talonpoikaistolle". S. 28, kohta 1.

(*Mastovin* tiedot)

F. Sosialidemokraattien agrariohjelma.

Martynov

1. Ei ole toteutet- ? Menemme "Pelottaa Marty-
tavissa takuuseen novin vuoksi".

2. Sen periaatteet (α) Maaorjuus → Rudin 26. Sitaatti
(β) luokka- taistelu *Martynovilta*⁴⁸.

(γ) sosialismi.

3. Sen ajatus = maalaisprole- Rudin "ei koko talon-
tariaatin täytyy auttaa rikasta poikaisto ole vanhan")

(!) * "Revoljutsionnaja Rossija" № 8, s. 7, 1: "pikkuporvarilliset kerrokset" "yleensä aina" "pitävät kiinni olemassaolevasta järjestelmästä" (Sic!)

* — Tästä seuraa. *Toim.*

Edelleen Lenin on osoittanut sinikynällä piirtämällään kaarella, miten on vaihdettava eri kohtien paikkaa, muttei ole muuttanut näiden kohtien kirjainjärjestystä. Kohdat julkaistaan Leninin osoittamassa järjestyksessä. *Toim.*

ja varakasta talonpoikaa tais-
telemaan maaorjuutta vastaan.

5. Mitä sanomme talonpo-
jalle?

4. Kysymyksen talonpoikais-
reformin tarkistamisesta on
asettanut Venäjän koko edis-
tyksellinen (=liberaalinen) si-
vistyneistö.

Sitaatti V. V:ltä. ⁵¹

järjestelmän vihollinen”
15—16.

Contra: *sitaatti Engel-
hardtilla* ⁴⁹

Agraarijärjestelmä
(10:1¹/₂—2—6¹/₂) ⁵⁰

Vrt. *Irlanti.*

1)	agraaritaistelu ei- kapitalistista.
2)	lunastus nykyään.
3)	narodnikkilaiset ver- taavat Venäjää Ir- lantiin.

Inde:

D. Madallettu pikkuporvarillinen narodnikkilaisuus + por-
varillinen ”arvostelu”

1. Ortodoksien ja kriitikkojen
välillä (”Vestnik Russkoi Re-
voljutsii” № 2, s. 57). Pientuo-
tanto kasvaa.

Periaatteettomia hyök-
käilyjä (huutoja) ”dog-
maatikkoja” vas-
taan etc. ”Revoljutsion-
naja Rossija” № 8
passim*.

2. ”Uusi tie sosialismiin”
”Revoljutsionnaja Rossija”.

3. Peliä: vääristellään Engel-
siä (otteet). ”Revoljutsionnaja
Rossija” № 14, s. 6 ja Rudin
21.

Böttger täydentää En-
gelsiä: *Engelsin ennus-
tus käy toteen.*

4. *Meidän ohjelmamme* ja koko *työväen* = sosialidemo-
kraattisen sosialismin suhde pientalonpoikaan.

5. Osuuskunnat. ”Revoljutsionnaja Rossija” № 8, s. 11
(”kaikenlaiset”).

yleensä!
(Levitski)

Porvarillinen ja sosialistinen osuustoiminta
Saksaa ja Venäjää koskevat tiedot!

Saksan osalta
Rocquigny ⁵²
Venäjän osalta

* — eri kohdissa. Toim.

G. Sosialistivallankumouksellisten periaatteettomuus.

1. Ihminen vailla vakaumuksia — puolue vailla periaatteita.

2. Rudin 16: "tulevaisuus selvittää".

3. Sama "taivutettava batraki" (!!)

4. *Ei ole ohjelmaa!* Contra-Rudin, 4
 "Revoljutsionnaja Rossijakin" № 11, s. 6 kehaisee. ("Meidän ohjelmamme on esitetty") (?)

Siis

H. "Universaalisia ihmisiä" "Pojat, lisämaata" "Revoljutsionnaja Rossija"
 Osuustoimintaa olemme nähneet, № 8, s. 7.

mutta

Sosialisointi.

Neljä merkitystä:

1) = kansallistaminen "Revoljutsionnaja Rossija" № 8, s. 11.	ja korostetaan, että minimum!
(osuuskunnallinen talous y.m.).	sosialisointi = s.o. "siirtäminen yhteiskunnan omaisuudeksi ja työtätekevien käytettäväksi".

2) = sosialistinen vallankumous ("Koko Venäjän talonpoikaistolle") s. 31, kohta 12. (minimum?)

3) = yhteisö. Kansananarkia. "Revoljutsionnaja Rossija" № 8, s. 4, 2.

"Talonpoikaisto julistaa tasasuhtaisuusperiaatetta."

"Idealisointi on meille vierasta", mutta "yhteisömaankäytön perinteet" helpottavat. "Ennakkoluuloinen vastenmielisyys yhteisöperustetta kohtaan."

"Yhteisötalonpoikaiston suunnaton organisaatio" № 8, s. 9.

!! mitään luokkaa ei sysätä siinä määrin poliittiseen taisteluun. *Ibidem*, s. 8

"viedä loppuun saakka" omaan työhön perustuva, tasasuhtainen käyttö № 8, s. 8.

(Tasasuhtaisuus?

yhteisöjen välillä?)

4 = "hollantilainen merkitys" "Revoljutsionnaja Ros-

sija" № 15, s. 8 "parhaiten sopii hollantilainen tyyp-
pi"*) , s.o. kunnallistaminen.

(pikkuporvarillista typeryyttä)

Tosiaankin "universaalisia ihmisiä"!

*Kirjoitettu ennen helmikuun 18
(maaliskuun 3) päivää 1903*

*Julkaistu ensi kerran v. 1932
XIX Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

*) Hollantilainen: "yhteisön oikeuksien laajentaminen
maan verotuksen, lunastuksen ja pakkoluovutuksen
alalla". "Revoljutsionnaja Rossija" № 15. 7.

TOINEN VARIANTTI
 SOSIALISTIVALLANKUMOUKSELLISTEN
 JA SOSIALIDEMOKRAATTIEN
 AGRAARIOHJELMA

Kolme perusteemaa: I. Agraariohjelman periaatteelliset perusteet. II. Sosialidemokraattien agraariohjelma. III. Eserrien agraariohjelma.

I. *Agraariohjelman periaatteelliset perusteet* (= venäläisten sosialistien mielipiteet agraarikysymyksestä Venäjällä).

1. *Narodnikkilaisuus* = agraarikysymyksessä esiintyneiden vanhojen sosialististen katsomusten koko Σ. Venäjän sosialistisen ajattelun *koko* historia agraarikysymyksessä on ollut narodnikkilaisuuden ja tämän *marxilaisuutta vastaan käymän taistelun* historiaa.

2. *Eserrät eivät sitä eivätkä tätä.*

Toisaalta — kapitalismin "rakentava" puoli ("Vestnik Russkoi Revoljutsii" № 1, s. 2) *eivät* sano: "olemme narodnikkisosialisteja".

Toisaalta — "eivät tunnusta talonpoikaista pikkuporvarilliseksi" ("Revoljutsionnaja Rossija" № 11, s. 7)

"omaan työhön perustuva ja porvarillis-kapitalistinen talous". *ibidem*

Rudin (21) kiistää "differentiaation" (Rudin 21) "jo nytkin" "maa siirtyy paikoitellen pääomalta työlle" ("Revoljutsionnaja Rossija" № 8, s. 8)

talonpoika — "työn laki", "palvelija ja isäntä" ("Revoljutsionnaja Rossija" № 12, 6).

3. *Kieroilua.* Soditaan "dogmaatikkoja", ortodokseja vastaan ja samaan aikaan vältetään ottamasta selvää

kantaa Venäjän sosialismin kysymyksissä ja viitataan Belgiaan + Italiaan!

"Kriitikkojen" ja "ortodoksien" välillä

David ja K. Kautsky } etc. etc.
Jaurès ja Guesde }

Vrt. "*Vestnik Russkoi Revoljutsii*" № 2, s. 57: (K. Kautsky ja "kriitikot")

4. "*Peliä*": Engelsin sitaatit. "Ollaan samaa mieltä" sekä Liebknechtin, Marxin että Engelsin kanssa!!

"*Revoljutsionnaja Rossija*" № 14, s. 7 sitaatit Engelsiltä (idem Rudin lyhyesti 21)

(täydellistä Engelsin vääristelyä)

Otteita Engelsiltä.

Böttger *täydentää Engelsiä*. (Ennustus käy toteen.)

5. Esimerkki sekaannuksesta Venäjän kysymyksissä: onko maaorjuuden jäänteitä? *Ei*: "*Revoljutsionnaja Rossija*" № 8, s. 4

Raivanneet täydellisen liikkuma-alan!!!

1 *niin*, ei juridisia, mutta taloudellisia. "*Revoljutsionnaja Rossija*" № 15, 6.

{ Ei mitään suoraa vastausta!! ylipäänsä ei mitään periaatetta!! }

Näin *ei voida* käsittää meidän agraariohjelmaamme eikä "otrezkamaita"!!

Selvittämättä suhdetta maaorjuuden jäänteisiin ja *koko* "vaihtumiseen", koko reforminjälkeiseen taloudelliseen kehitykseen ei voida käsittää mitään.

6. Sosialistit eivät voi *milloinkaan* puolustaa yksityisomistusta: "sosialistit" ovat "porvarillisuuden" "levittäjiä". "*Revoljutsionnaja Rossija*" № 13, 5 ja 6. № 15, 6.

ovat hyväksyneet "porvarillisen leirin tunnukset" etc.

ohjelmaan "on tuotu porvarillinen henki". "Revolju-
tionnaja Rossija" № 15, s. 7.

(vulgääri sosialismi)

Contra-Marx vuonna 1848*

otteita.

7. Ei käsitetä (1) maaorjuuden jäänteitä
(2) pienen *vapaan yksityisomistuksen* historiallista merkitystä, mikä johtaa siihen, ettei käsitetä lainkaan otrezkamaita.

Sen sijaan, että arvioitaisiin *historiallinen* merkitys, arvioidaan merkitys yleensä maalla *turvaamisen* mielessä. *Rudin 14*: velkaorjuutta on y.m., muttei "laajaluontoista"!! (ei ole "laajaa maan saantia") (*Rudin 14*)

<p>(sen sijaan, että tehtäisiin <i>johtopäätös</i> kehityksestä, esitetään <i>hurskaita toivomuksia</i>: ! joko "antaminen" talonpojille yksityisomistukseen tai talonpoikain <i>tasasuhtaisen</i> maankäytön "järjestäminen".</p>	}	<p>"Revolju- tionnaja Rossija" № 15, 6</p>
---	---	--

8. Rudinin "teesit" (s. 17)

2	(1) Maan <i>anto</i> auttaa taistelemaan kapitalismia vastaan (2) pidättää <i>muutenkin vaikeaa</i> yksityisomistuksellisen talouden kapitalisoitumista (3) tylsistää luokkataistelua.

9. Ei pysähdytä otrezkamaihin (*Rudin 18*). Ei tietenkään. **Mitä edelleen?** Luokkataistelu vai "oma työ" -periaate (*Rudin 18*)??

II. *Sosialidemokraattien agraariohjelma.*

1. *Ei ole toteutettavissa?* Menemme takuuseen — (missä mielessä).

* Käsikirjoituksen 6. kohta on vedetty yli lyijykynällä. *Toim.*

2. Sen periaatteet

(1) maaorjuuden jäänteet — vrt. *Martynov, s. 34.*

3

Rudin, 26 "pelottaa Martynovin vuoksi"

(2) luokkataistelu

(3) proletariaatin sosialistinen vallankumous.

3. *Etsitään maakysymystä otrezkamaista, silloin kun tämä on vain keino antaa määritelmä taistelusta maaorjuutta vastaan, maaorjuuden jäänteiden hävittämisestä.*

4. Kysymyksen "vuoden 1861 reformin" tarkistamisesta on asettanut Venäjän koko edistyksellinen (= liberaalinen = porvarillis-demokraattinen) ajattelu.

Sitaatti V. V:ltä

4 5. Meidän agraariohjelmamme ajatus: Venäjän proletariaatin (maaseudun proletariaatin siinä luvussa) täytyy tukea talonpoikaistoa taistelussa maaorjuutta vastaan.

Rudin 15—16: *"eikoko talonpoikaisto ole vanhan järjestelmän vihollinen"*.

Vrt. "Revoljutsionnaja Rossija" №8, s. 7: "pikkuporvarilliset kerrokset" "yleensä aina" "pitävät kiinni olemassaolevasta järjestelmästä"

5 6. *Mitä sanomme talonpojalle?* "Talonpoikaiston" agraarijärjestelmä

Contra-Engelhardt

Sosialistinen puolue ja päivän tehtävä = sosialismin puolesta käytävän luokkataistelun *alkaminen*.

III. *Sosialistivallankumouksellisten ag-raariohjelma.*

1. Ihminen vailla vakaumuksia = puolue vailla teoriaa
 2. Rudin 16: "tulevaisuus selvittää": "täytyy mennä sekä työläisen että talonpojan luo"

3. **Ei ole ohjelmaa** *Contra-Rudin 4* ja "Revoljutsionnaja Rossija" № 11, s. 6.

("meidän ohjelmamme on esitetty")

4. **Taantumuksellista** vaikenemista historiallisista ajankohdan tehtävistä — ja hurskaiden, sekavien "sosialisointi"-toivomusten keksimistä.

talonpojan yhdenvertaisuus "*Koko Venäjän talonpoikaistolle*", s. 28, 1. kohta

— eikä ole oikeutta määrätä maasta

liikkumisvapaus — eikä voi erota yhteisöstä.

(Maslovin tiedot)

5. **Osuustoiminta:** "Revoljutsionnaja Rossija" № 8, s. 11. { Saksassa
 Venäjällä
 Rocquigny }

6. Sosialisointi

(yksi
 neljässä
 persoonassa)

(1) = kansallistaminen. "Revoljutsionnaja Rossija" № 8, s. 11. Keskustelut maasta, 15

(2) = sosialistinen vallankumous. "*Koko Venäjän talonpoikaistolle*", s. 31, 12. kohta.

(3) = yhteisö. "*Yhteisötalonpoikaiston suunnaton organisaatio*" № 8, s. 9.

yhteisön "perinteet helpottavat" etc.

"viedä loppuun saakka tasasuhtaisuusperiaate" № 8, s. 8.

(joskin "idealisointi" on meille vierasta!)

(4) *hollantilainen* silli

"yhteisön oikeuden laajentaminen maan verotuksen, lunastuksen ja pakkoluovutuksen alalla." "*Revoljutsionnaja Rossija*" № 15, s. 7

"parhaiten sopii" hollantilainen "tyyppi".
"Revoljutsionnaja Rossija" № 15, s. 8.
Universaalisia ihmisiä!!

*Kirjoitettu ennen helmikuun 18
(maaliskuun 3) päivää 1903*

*Julkaistu ensi kerran v. 1932
XIX Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

LOPPULAUSEEN JÄSENNYKSIA JA KONSEPTEJA

ALUSTAVA JÄSENNYS

- α Otrezkamaat eivät riitä. Nevzorov 3.
Tshernov 11.
servituutit. Nevzorov 6
Leninin ja Iljinin ristiriidat. Nevzorov 2
otrezkamaita pidemmälle: haksahavat (Tshernov 1) #
ad α "ei voida toteuttaa" {Tshernov 10 ei}
luokkataistelu yhteisön sisällä (Tshernov 2). Libe-
raalikulakkeja nytkin: Tshernov 3
β { yhteisö. Nevzorov 5
yhteistakuu. Nevzorov 4
γ K. Kautsky ja Engels. (Tshernov 8) (ja Tshernov 16)
toistetaan differentiaatiota ja proletarisoitumista
koskevat ennustukset (Tshernov 17)
ortodoksit ja kriitikot. Ei ole keskittymistä (Tshernov 18)
δ osuuskunnat (4—6 Tshernov)
ε sosialisointi (Tshernov 7)
ζ pikkuporvariston kultivointi. Tshernov 9 ja
{ Nevzorov 1 *sysääminen* }
Tshernov 12 ("Russkoje Bogatstvo")⁵³
η Plehanov (Tshernov 13. Nevzorov 7)
θ "Narodnaja Voljan" 1. numero (Tshernov 14)
Böttger (Tshernov 15)
ι narodnikkilaisuus = kyltti (Tshernov 19)

ALUSTAVAN JÄSENNYKSEN TIIVISTELMA

I 1 — 3 ι	I 6 — ζ
I 4 — γ	I 7 — 9 nil #
I 5 — nil ja α	II ¹ — ad α
	II 2 — 6 nil

III¹⁻² 3 — =   III 5 ð
 III 4 nil   III 6 ε
    Nevzorov β

YHTEENVETO REFERAATISTA:

1. *Narodnikkilaisuuden ja marxilaisuuden välillä.*

(”Hofstetter”)

Narodnikkilaisuus ”kyltti” (hra Vladimirirov)	} ”Omaan työhön perustuva talous”?
Kablukov, N. —on (hra Vladimirirov)	
(Karyshevin, Vihljajevin ”klassilliset”)	

Nil!

2. *Ortodoksien ja kriitikkojen välillä.*

Engelsin sitaatti (hra Vladimirirov)	} + Böttger
K. Kautskyn sitaatti (hra Vladimirirov)	
Kautskyn ”varaukset”: ”ei kaikki pidä paikkaansa” etc.!!	

Ennustusten toistamista (hra Vladimirirov) —

Ei ole keskittymistä, ”emme usko keskittymiseen”

(Ohjelma - minimum)

”Agraariohjelman ja työväenohjelman välillä ei voi olla periaatteellista eroa” (Nevzorov)

3. *Onko maaorjuuden jäänteitä? On ja ei.*
 Nil.

}	otrezkamaita ei ole kaikkialla (hra Vladimirirov).
	<i>Poltavan kuvern.</i>
	otrezkamaita 3 eri lajia (Nevzorov)

servituutit (Nevzorov)

Lenin contra Iljin. (Nevzorov)

työllämaksun perustana eivät ole pääasiallisesti otrezkamaat (Nevzorov).

4. *Marx pienomistuksesta.*

(1) pikkuporvariston kultivointi (hra Vladimirirov).

(2) ei ole meidän asiamme sysätä. (Nevzorov ja sitaatti K. Kautskylta)

{ teknilliseen edistykseen myötävaikuttaminen }

(3) Nevzorov. (Marx contra Marx)

Lenin contra

5. Mitä sitten maaorjuuden jäänteiden hävittämisen? Luokkataistelu vai oma työ -periaate? Nil?

Meidän agraariohjelmamme

6. Ei voida toteuttaa hra Vladimirov "kukaan ei ole puhunut".

Sic Rudin, 13—14

["*Russkije Vedomosti*" = porvaristo.

Sitaatit V. V:ltä "*Russkije Vedomostista*" maatalouskonferenssista⁵⁴.

7. Agraariohjelman periaatteet. Kukaan ei sanaakaan.

8. Ovatko nämä periaatteet muuttuneet?

Plehanov ja vuoden 1886 ohjelma

{ Plehanov ja kansallistaminen

{ Plehanov ja pakkoluovutus

{ Marx ja pakkoluovutus + hypoteekki

+ tuotannolliset assosiaatiot.

["Plehanov sanoi siellä: "*todennäköisintä on, että maat siirtyvät talonpoikaisporvaristolle*" (niin kuin Engels ajatteli)...

{Plehanov — äärimmäisen heikkoluontoinen}

9. *Meidän agraariohjelmamme ajatus* = Venäjän proletariaatin täytyy tukea talonpoikaista. Nil.

Eserrien agraariohjelma.

10. *Taantumuksellisuus. Yhteistakuu ja yhteisö "periaatteessa vastaan"* (Nevzorov). *Yhdenvertaisuus eikä ole mahdollisuutta erota yhteisöstä.* Nil.

["Luokkataistelu yhteisön sisällä? (hra Vladimirov.) "sen vuoksi" maan yhteisomistuksen laajentaminen.

11. *Osuuskunnat. Hra Vladimirov. Kaksi liikettä* (Missä? "*Revoljutsionnaja Rossijassako*" vai "*Iskrassa*"?)

12. *Sosialisointi.* 4 merkitystä. ((Pienet yhteisöt = maalaisporvariston herruus.))

REFERAATIN YHTEENVEDON JASENNYS

finaali: virheen alkujuuri
ei ole ymmärretty vaikeutta
meidän agraarijärjestelmämme
yhteenvedo

YHTEENVETO REFERAATISTA

- a) Nevzorovin virheen alkujuuri — yritys oikaista Plehanovia käsittämättä Plehanovia. Eserrien virheen alkujuuri *syvemmillä*: liikkeen *demokraattisen ja sosialistisen* tehtävän, *demokraattisen ja sosialistisen* momentin, demokraattisen ja sosialistisen *sisällön* sekoittaminen. Tämä sekoittaminen juontuu sosialivallankumouksellisuuden koko yhteiskunnallisesta luonteesta. Sosialivallankumouksellisuus = pikkuporvarillisen sivistyneistön yritys escamotoida työväenliikettä = = radikaalista, vallankumouksellista pikkuporvarillista demokratiaa. Niin kuin liberaalinenkin demokratia se *sekoittaa* demokraattiset ja sosialistiset tehtävät, sotkee asiaa sekä itsevaltius- että agraariohjelmakysymyksessä.
- b) Eserrät ja Nevzorov eivät ole ymmärtäneet lainkaan, *missä suhteessa* agraariohjelman laatiminen on *vaikeaa*. Heillä ohjelma koskee kaikkea, pätee mihin hyvänsä, ergo: ei mihinkään. Cд* Kiina ja Abessinia. Cp* Perú ja Uruguay. *Se ei ole ohjelma eikä se ole agraariohjelma*. Ei kuvasta mitään, ei määrittele **ajankohtaa** (historiallista ajankohtaa: vrt. ohjelman 3 ehtoa), ei *johda* kyseistä, nykyistä taistelua.
- c) Meidän agraarijärjestelmämme. Ei ole vastattu. Neljä horisontaalista kerrosta [suur- + talonpoikaistorvaristo 1½ (6½ 14:stä) + keskivarakas talonpoikaisto 2 (4 14:stä) + maaseudun puoliproletariaatti ja proletariaatti 6½ miljoonaa (3½ 14:stä)⁵⁵]. Jos olisi vain tämä, ei tarvittaisi agraariohjelmakaan. Mutta on vielä *vertikaaliset* väliaidat = yhteisö, yhteistakuu, otrezkamaat, työllämaksu, velkaorjuus. Maaseudun puoliproletaaria ja proletaaria ei voida vapauttaa

---

* Ei ole saatu selville, mitä V. I. Leninin lyhentämät sanat merkitsevät.
Toim.

käymään taistelua vapauttamatta myös maaseudun porvaristoa työllämaksusta.

- d) Yhteenvedo eserrien ja sosialidemokraattien agraari-ohjelman eroavuudesta: 1) *totta* (puolittainen maaorjuus + luokkataistelu + kapitalistinen kehitys) + 2) *perätöntä* (syndikaatin jäsen, "yhteisötalonpoikaiston suunnaton organisaatio", suunnitelmallinen etenevä sosialisointi etc.).

Perättömiä puhuva politiikka = vallankumouksellista seikkailupolitiikkaa.

*Kirjoitettu v. 1903 helmikuun 18
(maaliskuun 3) ja helmikuun 21
(maaliskuun 6) päivän välillä*

*Julkaistu ensi kerran v. 1932
XIX Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
